

Nr 13.

Ankom till riksdagens kansli den 24 juli 1914 kl. 3 e. m.

*Utlåtande, angående Stockholms stads övertagande av renhållning och belysning av vissa områden invid riksdags-
huset m. m.*

I en till bankoutskottet avlåten, den 9 april 1914 dagtecknad skrivelse hava fullmäktige i riksgäldskontoret anført följande:

»Under början av år 1905 ägde underhandlingar rum mellan Stockholms stads drätselnämnds andra avdelning och riksdagshuskommittén genom av dem utsedda delegerade angående villkoren för stadens övertagande av belysning och renhållning av bron över stallkanalen samt den öppna platsen framför och på sidorna om nya riksdagshuset ävensom underhåll av planteringarna å nämnda plats. Sedan de delegerade enats därom att årliga kostnaden för renhållning, inberäknat bortförande av snö, vilken kostnad beräknats uppgå till 1,500 kronor, samt årliga kostnaden för underhållet av planteringarna och sandning av gångarna, beräknad till 2,500 kronor, borde lika fördelas mellan staden och kronan ävensom att belysningen av samma område borde bekostas av staden, så länge allmänheten hade fritt tillträde till det samma, blev ett på dessa grunder uppgjort förslag till överenskommelse, vilken skulle gälla tills vidare med ett års ömsesidig uppsägningstid, av stadsfullmäktige godkänt den 19 april nämnda år.

Detta förslag överlämnades av fullmäktige i riksgäldskontoret till riksdagens statsutskott med anhållan om dess framläggande till riksdagens godkännande, men fann sig statsutskottet då icke hava anledning att i ämnet göra framställning till riksdagen.

Fullmäktige hava ansett sig böra nu ånyo upptaga detta ärende.

Vid förfrågan har drätselnämndens andra avdelning förklarat sig beredd att med fullmäktige träffa uppgörelse i ämnet i enlighet med principerna i ovan omfördälda förslag.

Statens kostnader för ifrågavarande renhållnings- och underhållsarbeten uppgå till avsevärda belopp. Så har endast för underhåll av planteringarna utbetalts för år 1912 2,193 kronor 12 öre och för år 1913 2,066 kronor 60 öre. Enligt kontrakt med entreprenör äger denne att såsom ersättning för renhållningen för tiden 1 oktober 1913—30 september 1914 uppbära 3,600 kronor.

Ovannämnda förslag, enligt vilket staden för ombesörjande av samma arbeten betingat sig en ersättning av sammanlagt 2,000 kronor för år, måste sålunda anses vara för staten särdeles fördelaktigt; och få fullmäktige med anledning därav hemställa, att bankoutskottet behagade hos riksdagen göra framställning om bemyndigande för fullmäktige att med drätselnämndens andra avdelning på av stadsfullmäktige angivna grunder träffa avtal i ämnet.»

Utskottet. Av tillgängliga handlingar i detta ärende har utskottet inhämtat följande:

Sedan i början av år 1905 underhandlingar ägt rum mellan riksdagshuskommittén och Stockholms stads drätselnämnds andra avdelning rörande villkoren för stadens övertagande av belysning och renhållning m. m. av vissa områden invid nya riksdagshuset, beslöto Stockholms stadsfullmäktige den 19 april samma år, med godkännande i huvudsak av uppgjort förslag till överenskommelse i ämnet,

»att drätselnämndens andra avdelning må ombesörja renhållningen å bron över Stallkanalen samt den öppna platsen framför och på sidorna om nya riksdagshuset ävensom underhållet av planteringarna å nämnda plats, mot det att kronan betalar en årlig ersättning av 2,000 kronor och mot villkor att området i fråga anordnas såsom en för allmänheten tillgänglig plats efter plan, som av drätselnämndens andra avdelning godkännes;

att belysningen av ifrågavarande bro och plats skall bekostas av staden, så länge platsen ej är inhägnad, utan upplåtes för allmänheten; samt

att avdelningen äger att med fullmäktige i riksgäldskontoret träffa överenskommelse i ämnet på ovan angivna grunder, att gälla tills vidare med ett års ömsesidig uppsägningstid.»

I en den 26 berörda april till riksdagens statsutskott avlåten skrivelse hemställde fullmäktige i riksgäldskontoret, jämte meddelande av stadsfullmäktiges ovannämnda beslut, att statsutskottet ville hos riksdagen göra framställning om bemyndigande för fullmäktige att med drätselnämndens andra avdelning på de av stadsfullmäktige angivna grunderna träffa uppgörelse i omförmälda ämne.

Statsutskottet ansåg sig emellertid icke hava skäl att till riksdagen göra framställning om det begärda bemyndigandet för fullmäktige. Inom utskottet hade nämligen uppstått fråga, huruvida icke omförmälda plats möjligen borde inhägnas genom uppförande av prydliga, med portar eller grindar försedda järnstaket dels där planen framför riksdagshuset gränsade

till Norrbro, dels ock tvärs över de norr och söder om riksdagshuset befintliga passagera. För att man skulle kunna bilda sig ett bestämt om-döme i denna fråga, syntes dock närmare utredning vara erforderlig; och hade utskottet med avseende härå ansett önskvärt, att fullmäktige låte genom sakkunnig person upprätta förslag och verkställa utredning beträffande platsens inhägnande, på sätt ovan blivit antytt, och syntes vid denna utredning även böra tagas i betraktande såväl huru staketet framför planen som ock huru planteringarna å densamma bäst borde anordnas för att den monumentala byggnaden skulle på ett värdigt sätt göra sig gällande.

Intill dess på grund av fullständig utredning definitivt beslut i ärendet kunde fattas, borde enligt utskottets mening endast tillfälliga anordningar vidtagas med avseende å ifrågavarande område, och syntes fullmäktige enligt reglementets bestämmelser vara oförhindrade att därom träffa anstalt.

Av handlingarna i ärendet framgår vidare, att fullmäktiges ordförande och deputerade efter erhållen kännedom om statsutskottets i ovan återgivna skrivelse meddelade beslut gått i författning om ordnande av platsen framför det nya riksdagshuset och anläggning därstädes av planteringar i huvudsaklig överensstämmelse med den av riksdagshuskommittén ursprungligen uppgjorda planen härför, ävensom att fullmäktige sedermera beslutit uppdraga åt deputerade att vidtaga de ytterligare åtgärder, som erfordrades för ordnande av ifrågavarande område, och träffa uppgörelse om underhållet av planteringarna genom stadsträdgårdsmästarens försorg.

Beträffande anordningarna å den ifrågavarande platsen är vidare att omförmåla, hurusom 1906 års riksdag på statsutskottets därom gjorda hemställan uppdragit åt fullmäktige i riksgäldskontoret att för begränsning av platsen framför riksdagshuset låta mot Norrbro uppföra en barriär av sten med erforderliga öppningar för trafiken.

Enligt vad utskottet inhämtat hava fullmäktige i riksgäldskontoret med Stockholms stads drätsel-nämnds andra avdelning uppgjort förslag till avtal i ämnet; och har utskottet på därom framställd begäran från riksgäldskontoret fått mottaga en avskrift av berörda förslag, så lydande:

»Emellan Stockholms stads drätsel-nämnds andra avdelning, jämlikt stadsfullmäktiges bemyndigande av den 19 april 1905, å ena, samt herrar fullmäktige i riksgäldskontoret, å andra sidan, är upprättat följande

Avtal.

1:o

Avdelningen, å stadens vägnar, förbinder sig att ombesörja renhållningen å bron över stallkanalen samt den öppna platsen framför och på båda sidorna om nya riksdagshuset ävensom underhållet av planteringarna å nämnda plats, mot det att kronan till staden betalar en årlig ersättning av två tusen (2,000) kronor samt mot villkor att området i samma utsträckning som hittills hålles tillgängligt för allmänheten, ävensom att i områdets nuvarande plananordning icke vidtages någon förändring, utan att densamma dessförinnan varder av avdelningen godkänd.

Planteringarna skola ordnas och underhållas, på sätt avdelningen bestämmer och i ungefärligen samma omfattning, som för närvarande äger rum.

2:o

Belysningen av ifrågavarande bro och plats i ungefärligen samma omfattning, belysning där under senaste året varit anordnad, skall bekostas av staden, så länge platsen ej är inhägnad, utan upplåten för allmänheten; detta stadens åtagande avser dock icke belysningen med de framför riksdagshusets huvudingång uppställda kandelabrarna.

3:o.

Detta avtal skall träda i kraft den 1 januari 1915 och skall gälla tills vidare med ett års ömsesidig uppsägningstid.

Av detta avtal äro två lika lydande exemplar upprättade.»

För bedömande av det sålunda framlagda förslaget har det synts utskottet vara av vikt att erhålla kännedom om de årliga kostnader, som kunde ungefärligen beräknas för de arbeten och den belysning, staden skulle komma att övertaga. Med anledning härav har utskottet i skrivelse den 13 innevarande månad hos fullmäktige anhållit om uppgift å berörda kostnader för vartdera av åren 1912 och 1913.

Till svar härå hava fullmäktige i skrivelse den 16 innevarande juli anført följande:

»I skrivelse av den 9 sistlidna april hava fullmäktige till bankoutskottet lämnat uppgifter angående kostnaderna för renhållning, skötsel av planteringar samt belysning vid riksdagshuset. Dessa uppgifter hava då av förbiseende kommit att avse dessa kostnader i sin helhet utan angivande av huru stor del därav belöper å de arbeten och den belysning, som Stockholms stad skulle komma att övertaga. I anledning därav vilja fullmäktige, till svar å bankoutskottets skrivelse den 13 innevarande juli, meddela följande:

Med avseende å *renhållningen* har entreprenören Zachrisson, som enligt nu gäl-

lande kontrakt äger att därför uppbära en ersättning av 3,600 kronor för år, meddelat, att han beräknar för renhållningen

av platsen framför och på sidorna om riksdagshuset	1,400: —	
» Drottninggatans förlängning	200: —	
» riksdagshusets gårdar jämte bortförande av slagg	<u>2,000: —</u>	3,600: —

För *skötsel av planteringar* har kostnaden för vardera av åren 1912 och 1913 uppgått till omkring 2,200 kronor. Enligt vad stadsträdgårdsmästaren meddelat torde därav för underhållet av planteringarna å den s. k. puckeln samt vid riksdagshusets nordvästra hörn belöpa för år omkring..... 200: —
varför kostnaden för skötseln av planteringarna framför riksdagshuset skulle uppgå till 2,000: — 2,200: —

Den angivna kostnaden för *belysning* utgör årligen omkring 2,200 kronor.

Därav belöper sig		
för 27 lampor framför och på båda sidorna om riksdagshuset omkring	1,240: —	
för de i utskottets skrivelse omförmälda lamporna i Drottninggatans förlängning, 8 till antalet	360: —	
samt för 14 lampor i kandelabrarna omkring	<u>600: —</u>	2,200: —

Den årliga utgiften för de arbeten och den belysning Stockholms stad skulle åtaga sig kan sålunda beräknas till:

för renhållning	1,400: —	
» skötsel av planteringarna	2,000: —	
» belysning	<u>1,240: —</u>	4,640: —

I detta sammanhang få fullmäktige vidare meddela, att stadens renhållningsverk förklarar sig villigt att åtaga sig renhållning av riksdagshusets gårdar jämte bortförande av slagg från ångpannorna m. m. mot en ersättning av

- för själva renhållningen 600 kronor;
- » bortkörning av slagg efter självkostnad, som torde kunna beräknas uppgå till 200 å 400 kronor;
- för bortförande av snö från gårdarna efter självkostnad, och torde ersättningen för dessa arbeten kunna beräknas till sammanlagt 1,100 kronor.»

Såsom av fullmäktiges sistnämnda skrivelse framgår, har den årliga utgiften för de arbeten och den belysning, Stockholms stad skulle åtaga sig, beräknats till omkring 4,640 kronor. Det från stadens sida gjorda erbjudandet lärers alltså, på sätt fullmäktige jämväl framhålla, få anses vara för staten fördelaktigt. Under sådana förhållanden och då överenskommelsen är avsedd att gälla tills vidare med ett års ömsesidig uppsägningsrätt, har utskottet ansett sig böra tillstyrka, att fullmäktige bemyndigas att i överensstämmelse med det senast uppgjorda förslaget med drätselnämndens andra avdelning träffa avtal i ämnet.

Åberopande vad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

att riksdagen må bemyndiga fullmäktige i riksgäldskontoret att med Stockholms stads drätselnämnds andra avdelning, i överensstämmelse med här ovan intagna förslag, träffa avtal rörande stadens övertagande av belysning och renhållning av bron över Stallkanalen samt den öppna platsen framför och på sidorna om riksdagshuset ävensom underhåll av planteringarna å nämnda plats.

Stockholm den 23 juli 1914.

På bankoutskottets vägnar:

I. VON STAPELMOHR.

Vid förestående ärendes behandling inom utskottet hava närvarit:
 av första kammaren: herrar *von Stapelmohr*, *Hedenstierna*, *Hallin*, *Ingmansson*, *Gelotte*, *Kjellgren*, *Montgomery* och *Jönsson*; samt
 av andra kammaren: herrar *Vahlquist*, *Söderberg* i Stockholm, *Kristensson*, *Söderberg* i Hobborn, *Forssell*, *Carlson* i Herrljunga, *Hagberg* och *Westman*.

Reservation

av herr *Kristensson*, som anført:

»Enligt det förslag till avtal, om vars godkännande här är fråga, skulle staden förbinda sig att ombesörja renhållningen å bron över stallkanalen samt den öppna platsen framför och på båda sidorna om riksdagshuset ävensom underhållet av planteringarna å nämnda plats. Den av staden härför betingade ersättningen utgör 2,000 kronor för år räknat. Dessutom hava bland andra följande villkor uppställts. Området skall i samma utsträckning som hittills hållas tillgängligt för allmänheten. I områdets nuvarande plananordning får icke vidtagas någon förändring, utan att densamma dessförinnan varder av drätselnämndens andra avdelning godkänd.

Då jag för min del anser, att riksdagen icke bör på något sätt binda sig utan såsom hittills hava fullt fria händer i avseende å dispositionen av här ifrågakvarande område, har jag inom utskottet yrkat, att fullmäktiges förevarande framställning icke måtte till någon åtgärd föranleda.»